

LĒMUMS

Ādažu novadā

2018. gada 28.augustā

Nr.180

Par atteikumu uzņemt bērnu pirmsskolas izglītības iestādē ārpus kārtas

Ādažu novada dome (turpmāk – dome) izskatīja K.F. ((turpmāk - iesniedzēja) dzīvojošas (*adrese*)), 2018.gada 23.jūlija iesniegumu (reģistrēts domē ar Nr.ĀND/1-18/18/1927) ar lūgumu uzņemt Ādažu pirmsskolas izglītības iestādē (turpmāk - ĀPII) ārpus kārtas viņas meitu M.A., veicot grozījumus saistošajos noteikumos.

Izvērtējot domes rīcībā esošo informāciju, konstatēts, ka:

1. Saskaņā ar informāciju Iedzīvotāju reģistra datu bāzē (aplūkots 17.08.2018.), iesniedzējas deklarētā dzīvesvieta no 03.06.2017. ir (*adrese*). Ar iesniedzēju kopā dzīvo 2 nepilngadīgi bērni M.A. (*dzimšanas datums*) un K.A. (*dzimšanas datums*).

2. M.A. reģistrēta rindā uz Ādažu pirmsskolas izglītības iestādi 2017.gada 5.jūnijā ar kārtas Nr.121 (no 147).

3. Izglītības, kultūras, sporta un sociālās komitejas sēdē 2018.gada 7.augustā iesniedzēja un viņas pilnvarotā persona B.F. paskaidroja, ka lūdz uzņemt bērnu iestādē ārpus kārtas, saistībā ar finansiālo stāvokli, jo bērnu māte viena audzina divus bērnus un atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā, kā arī, nesaņem alimentus. Rindā uz ĀPII ir no 2017.gada, jo sākotnēji visi bija deklarēti un dzīvoja Rīgā. Brīdī, kad rakstīja iesniegumu, arī Ādažu privātajās izglītības iestādēs nebija brīvas vietas, bet šobrīd privātā pirmsskolas izglītības iestāde „Patnis” ir aicinājusi bērnu uzsākt apmeklēt iestādi. Ja pašvaldība nevar nodrošināt uzņemšanu ārpus rindas, apmeklēs privāto pirmsskolas izglītības iestādi.

4. Likuma „Par pašvaldībām” 15.panta 4.punkts nosaka, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir gādāt par iedzīvotāju izglītību (t.sk., pirmsskolas vecuma bērnu nodrošināšanu ar vietām mācību iestādēs), bet Bērna tiesību aizsardzības likuma 3.panta otrā daļa nosaka bērna tiesību vienlīdzības principu, t.i., bērna tiesības un brīvības valsts nodrošina visiem bērniem bez jebkādas diskriminācijas.

5. Vispārējās izglītības likuma 8.pants nosaka, ka vispārējās izglītības iestādes darbības tiesiskais pamats ir šis likums, Izglītības likums, citi normatīvie akti, kā arī tās nolikums, bet likuma 26.panta pirmā daļa noteic, ka pašvaldību vispārējās pirmsskolas izglītības iestādēs izglītojamais uzņem izglītības iestādes dibinātāja noteiktajā kārtībā, ievērojot Izglītības likuma un citu likumu noteikumus.

6. Ādažu novada domes 2017.gada 25.jūlija saistošo noteikumu Nr.24/2017 „Par pirmsskolas vecuma bērnu reģistrāciju un uzņemšanu Ādažu novada pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs” (turpmāk - Noteikumi) 20.punkts nosaka, ka dome pieņem lēmumu par bērna nodrošināšanu ar vietu iestādē ārpus kārtas, ja tas ir sasniedzis vecumu, no kāda uzņem iestādē, bērna un vecāka deklarētā dzīvesvieta ir Ādažu novada administratīvajā teritorijā, un:

- 1) bērns ir palicis bez vecāku aizgādības;
- 2) bērns ir adoptēts (izņemot, ja viens laulātais adoptē otra laulātā bērnu);
- 3) bērns ar invaliditāti vai vienam no vecākiem piešķirta pirmās vai otrās grupas invaliditāte;
- 4) kāds no vecākiem ir pašvaldības izglītības iestādes pedagoģiskais darbinieks, darbiniekam atgriežoties no bērna kopšanas atvaļinājuma;
- 5) citos normatīvajos aktos noteiktos gadījumos par bērnu iekārtošanu iestādē ārpus kārtas.

Militārā dienesta likuma 53.pants nosaka, ka profesionālā dienesta karavīru un dienesta pienākumu pildīšanas laikā bojā gājušo profesionālā dienesta karavīru bērnus ir tiesības ārpus kārtas iekārtot pirmsskolas izglītības iestādēs.

7. Lai iesniedzējas lūgums tiktu apmierināts, domei ir jāpārbauda vai pastāv apstākļi un priekšnoteikumi bērna uzņemšanai ārpus rindas. Domei ir pamats uzņemt ārpus rindas bērnu tikai tad, ja iestājas iepriekšminēto normu nosacījumi. Izskatot iesniegumu, Dome nav konstatējusi, ka iesniedzēja atbilstu kaut vienam Noteikumos iekļautajam nosacījumam, kā arī domes rīcībā nav informācijas, ka iesniedzēja atbilstu Militārā dienesta likuma 53.panta noteikumiem.

Vienlīdzības princips prasa, lai iestāde tai piešķirto rīcības brīvību izmantotu līdzīgi pret personām, kas atrodas salīdzināmos apstākļos. Ja reiz iestāde rīcības brīvības ietvaros izvēlas izmantot iespēju ārpus kārtas uzņemt bērnus, kuru māsa vai brālis iestādi jau apmeklē, tad tas ir jāievēro attiecībā **pret visiem** šādiem bērniem, un rīcības brīvība šajā jautājumā ir samazināta līdz nullei, kamēr vien iestāde vispārēji nemaina savu praksi (sk. Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 10.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-759/2009 11.1.punktu).

8. Senāta ieskatā bērna aprūpes un izglītošanas iespējas ir viens no būtiskajiem ģimenes un privātās dzīves jautājumiem. Ne tikai paša bērna, bet visas ģimenes dzīve ir nesaraujami ar to saistīta un lielā mērā šim jautājumam pakārtota. Tostarp, no tā ir tieši atkarīga vecāku iespēja strādāt un gūt iztiku, nepieciešamība nozīmīgu ģimenes ienākumu daļu veltīt alternatīvām iespējām nodrošināt bērna drošību, audzināšanu un izglītošanu. Šie jautājumi tiek savlaicīgi plānoti. Tas nozīmē, ka vecāku paļāvībai, ka bērns pēc noteikta laika varēs sākt apmeklēt pirmsskolas izglītības iestādi, ir piešķirams liels svars.

Vienlaicīgi jāņem vērā, ka gadījumā, ja vairākas personas savā starpā konkurē uz pakalpojuma saņemšanu, nepamatota priekšrocības piešķiršana vienām personām automātiski nepelnīti samazina pārējo personu iespējas, kurām bērna uzņemšana iestādē ir vienlīdz svarīga. Tieši šā iemesla dēļ Senāts tomēr lielāku svaru piešķir tiesiskuma principam un vienlīdzīgām iespējām (sk. Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 10.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-759/2009 11.3. un 11.4.punktu).

Ņemot vērā iepriekšminēto, un to, ka:

- 1) dome nevar pieļaut situāciju, ka vienas ģimenes viena bērna uzņemšana pirmsskolas izglītības iestādē ārpus kārtas nodrošina īpašas sociālās garantijas vienai vecāku grupai, bet ir diskriminējoša attiecībā pret citiem vecākiem, kuru bērni ir spiesti apmeklēt privāto PII vai auklīti;

- 2) ja dome piekristu uzņemt ārpus rindas bērnus, kuri nonākuši finansiālās grūtības tiktu pārkāpts vienlīdzības princips attiecībā pret citiem bērniem un viņu vecākiem, kuri nonākuši tādā pašā situācijā, jo atņemtu vietu kādam citam bērnam, kuram vieta jau ir piešķirta vai pienākas saskaņā ar bērnu reģistru rindā uz vietu domes PII,

pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 3.panta otro daļu, Vispārējā izglītības likuma 26.panta pirmo daļu, Administratīvā procesa likuma 6.pantu, domes 2017.gada 25.jūlija saistošo noteikumu Nr.24/2017 „Par pirmsskolas vecuma bērnu reģistrāciju un uzņemšanu Ādažu novada

pašvaldības pirmsskolas izglītības” 20.punktu un Izglītības, kultūras, sporta un sociālās komitejas 07.08.2018. atzinumu, Ādažu novada dome

NOLEMJ:

1. Atteikt uzņemt M.A. Ādažu pirmsskolas izglītības iestādē ārpus kārtas.
2. Lēmumu var pārsūdzēt Administratīvā rajona tiesā (Rīga, Baldones iela 1A) viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas.

Domes priekšsēdētājs

M.Sprindžuks